

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Ullervads skola och fritidshem

Läsår 2021-2022

Antagen
Mariestad
2021-10-20

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor
Datum för antagande:	2021-10-20
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Ullervads skola och fritidshem
Giltighetstid:	Lsåret 2021-2022
Tidpunkt för aktualisering:	Ht-2022
Dokumentansvarig:	Rektor Malin Burman

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	6
1.2. Ansvar.....	6
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	7
Antal kränkningar	7
Plats där kränkningar inträffat	7
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	8
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	9
3.1 Metod/kartläggning	9
3.2 Kränkande behandling	9
3.3 Sexuella trakasserier	10
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	13
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	14
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	14
4.2 Medarbetares delaktighet.....	14
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	14
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	14
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	14
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	15
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	16
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	17
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	18
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	18
6. Referenser	18

7. Bilagor	19
7.1 Definitioner.....	19
7.2 Lagstiftning och styrdokument	20
7.3 Anmälningsskyldighet	22

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Ullervads skola och fritidshems plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor Ullervads skola och fritidshem ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Ullervads skola och fritidshem	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Pedagoger får tid till att föra en diskussion och ge goda exempel kring normkritiskt bemötande.	Ja
Pedagoger får tid till att föra en diskussion och ge goda exempel kring normkritiska läromedel	Ja
Blanda kön, förutsättningslöst i aktiviteter	Ja
Kurator presenterar sektor Utbildnings stödmateriel kring HBTQ	Ja
Inventera, sortera bort samt köpa in skolbibliotekets böcker utifrån diskrimineringsgrunderna	Ja
Tid avsätts till att planera arbete i Faddergrupper där vi arbetar med ett värdegrundsarbete och framförallt språkbruk under läsåret.	Nej har uteblivit pga pandemin
Arbete i Faddergrupper där vi arbetar med ett värdegrundsarbete och framförallt språkbruk under läsåret.	Nej har uteblivit pga pandemin
Inför NP planeras sittning med specialpedagog in för att göra de anpassningar som behövs.	Ja
Riskanalysmallen, vid schemabrytande aktiviteter, gås igenom vid APT	Ja

Riskanalysmallen behöver kompletteras med punkter kring alternativa aktiviteter med hänsyn till funktionsnedsättning samt till elever med annan religion eller trosuppfattning	Ja
Alla årskurser har representanter i elevrådet	Ja
Rutin upprättas kring kommunikation och ansvarsfördelning för att säkerhetsställa att rutin kring utredning av kränkande behandling då elev har undervisning på annan skola	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under läsåret 20-21 har 21 ärenden registrerats på enheten. 85,7% av dessa har varit kränkningar, dvs 18 st. Nedan visas statistik gällande kategorier och plats, hämtad från Drafit.

Antal kränkningar

Kategori	%	antal
Diskriminering	0%	0
Fysisk	36,4%	8
Psykosocial	4,5%	1
Sexuella trakasserier	4,5%	1
Text/bild	4,5 %	1
Trakasserier	9,2%	2
Verbal	27,3%	6
Ingen kategori vald	13,6 %	3

Plats där kränkningar inträffat

PLATS	%	antal
Fritids	8,3 %	2
klassrummet	12,5%	3
Korridoren	8,3%	1
Matsal	8,3 %	2
Skolgård	45,8%	11
Omlädningsrum satmt runt id- lektion	8,3%	2

Slutsats

Ökningen under läsåret bedömer vi inte har att göra med att det sker fler kränkningar utan vi har snarare blivit bättre på att följa rutinen, men vi drar också slutsatsen att kränkingsanmälningar också görs vid händelser när det inte visar sig vara en kränkning vilket torde betyda att vi blivit bättre på att inte bestämma oss innan utan göra en anmälan och sedan utifrån utredning bestämma oss för om det är en kränkning eller ej, vilket kan beskrivas som en positiv utveckling i systematiken.

Vi bedömer att vårt systematiska arbete kring anmälningar och arbete har utvecklats. Vi ser att de allra flesta kränkningar sker på skolgården och vid närmare analys så är fotbollsplanen en plats där det både sker konflikter och kränkningar.

Ingen anmälan är gjord utifrån kategorin diskriminering vilket tyder på att vi behöver utveckla vår kunskap och förståelse av hur de olika diskrimineringsgrunderna också ska synas i våra anmälningar.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Föregående läsårs åtgärder på Ullervads skola och fritidshem	Analys
Pedagoger får tid till att föra en diskussion och ge goda exempel kring normkritiskt bemötande.	Aktivitet på gemensamt APT gav en gemensam bild av vad normkritiskt bemötande kan innebära.
Pedagoger får tid till att föra en diskussion och ge goda exempel kring normkritiska läromedel	Utfördes inte i den utsträckning som var tänkt, men gav fina vinklingar och tankar.
Blanda kön, förutsättningslöst i aktiviteter	Något vi behöver utmana varandra vidare i att tänka kring. Det görs i större utsträckning än tidigare
Kurator presenterar sektor Utbildnings stödmaterial kring HBTQ	Presentation och samtal fördes på APT
Inventera, sortera bort samt köpa in skolbibliotekets böcker utifrån diskrimineringsgrunderna	Har gett nya perspektiv när vi planerar inköp
Tid avsätts till att planera arbete i Faddergrupper där vi arbetar med ett värdegrundsarbete och framförallt språkbruk under läsåret.	Behovet av att arbeta med ffa Språkbruk är stort och arbetet känns idag eftersatt.
Arbete i Faddergrupper där vi arbetar med ett värdegrundsarbete och framförallt språkbruk under läsåret.	Behovet av att arbeta med ffa Språkbruk är stort och arbetet känns idag eftersatt.
Inför NP planeras sittning med specialpedagog in för att göra de anpassningar som behövs.	Mycket angeläget att fortsatt förbättra detta arbete.

Riskanalysmallen, vid schemabrytande aktiviteter, gås igenom vid APT	Riskanalysmallen är arbetad efter och upplevs positiv
Riskanalysmallen behöver kompletteras med punkter kring alternativa aktiviteter med hänsyn till funktionsnedsättning samt till elever med annan religion eller trosuppfattning	Är kompletterad, men behöver fortsatt problematiseras
Alla årskurser har representanter i elevrådet	Det har varit mycket positivt att också Förskoleklassen representerats i Elevrådet
Rutin upprättas kring kommunikation och ansvarsfördelning för att säkerställa att rutin kring utredning av kränkande behandling då elev har undervisning på annan skola	Rutinen är upprättad

Vi ser att många av risker och hinder fortfarande finns kvar eftersom det krävs ett arbete över tid, men de korta analyserna ovan visar ändå på en förbättring och ett utvecklande av arbetet mot diskriminering och kränkningar.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Skolan har kartlagt via observationer från EHT, några trygghetsvandringar, trygghetsenkät, samt via analys av föregående årsplan i pedagogiska arbetslag och EHT

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<i>Kränkande behandling</i>	
Vi ser en risk med ett negativt språkbruk, kopplat till kränkande behandling.	Risken med ett negativt språkbruk kan exempelvis leda till försämrade självkänsla och ett utanförskap.
Vi ser en risk med ett negativt språkbruk och bemötande på fotbollsplanen.	Risken innebär att vi måste hjälpas åt och hitta både åtgärder, förebyggande och främjande insatser.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>Vi ser en risk med framförallt ett negativt språkbruk, kopplat till sexuella trakasserier.</p>	<p>Risken med ett negativt språkbruk kan exempelvis leda till försämrad självkänsla, att man inte vill komma till skolan och på sikt försämrad närvaro.</p> <p>Någon påpekar t ex klädsel som avvikande vilket kan innebära att man också kan hämmas i sin identitetsutveckling.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Vi ser en risk med ett negativt språkbruk, kopplat till kön.</p>	<p>Risken med ett negativt språkbruk kan exempelvis leda till försämrad självkänsla, att man inte vill komma till skolan och på sikt får mindre närvaro.</p> <p>Eleven kan känna sig utanför och bli retad när man gör aktiviteter där annat kön är i majoritet, vilket kan leda till att eleven känner sig utanför, annorlunda och inte kan vara sig själv.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Vi ser en risk med ett negativt språkbruk, kopplat till könsöverskridande identitet eller uttryck.</p>	<p>Risken med ett negativt språkbruk kan exempelvis leda till försämrad självkänsla, att man inte vill komma till skolan och på sikt får en försämrad närvaro.</p>

<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Vi ser en risk med ett negativt språkbruk, kopplat till etnisk tillhörighet, tex kommenterar hår och hud.</p>	<p>Risken med ett negativt språkbruk vad gäller etnisk tillhörighet kan exempelvis leda till försämrade självkänsla och ett utanförskap.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Vi ser en risk med att elever undviker att medverka vid vissa tillfällen kopplat till religion eller trosuppfattning.</p> <p>Vi ser en risk med ett negativt språkbruk, kopplat till religion eller annan trosuppfattning.</p> <p>Vi ser en risk med okunskap hos skolans vuxna.</p>	<p>Eleven kan känna sig utanför och negativt särbehandlad.</p> <p>Risken med ett negativt språkbruk kan exempelvis leda till ett utanförskap och en känsla av att vara annorlunda.</p> <p>Risken med okunskap kan var både direkt och indirekt diskriminering. Vi kanske inte tar hänsyn vid T ex. schemabrytande aktivitet</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Vi ser en risk med ett negativt språkbruk, kopplat till funktionsnedsättningar</p> <p>Vi ser en risk att elever med funktionsvariation inte får rättvisa förutsättningar vid NP.</p> <p>Vi ser en risk vid schemabrytande aktiviteter eftersom detta kan vara energikrävande.</p> <p>Vi ser en risk om vi inte använder oss av riskanalysmallen.</p> <p>Oupptäckta samt upptäckta svårigheter som t ex läs-och skrivsvårigheter.</p>	<p>Risken med ett negativt språkbruk kan exempelvis leda till försämrade självkänsla, att man inte vill komma till skolan och på sikt försämrade närvaro.</p> <p>Risken med att vi inte ger rättvisa förutsättningar vid NP är att man inte bedöms på rättvisa grunder.</p> <p>Alla elever klarar inte av schemabrytande aktiviteter, det tar för mycket energi och kan resultera i att eleven känner sig utanför och annorlunda.</p> <p>När vi inte använder riskanalysmallen problematiseras inte aktiviteter och dess innehåll.</p>

	Vi ser att kompetensen inte funnits i tillräcklig utsträckning och därför har rätt stöd inte alltid sätts in. V
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>Vi ser en risk med ett negativt språkbruk, kopplat till sexuell läggning.</p> <p>Vi ser en risk med att vi vuxna inte är tillräckligt normkritiska och därför förstärks heteronormen.</p> <p>Vi ser en risk att vi vuxna tar för givet att alla barn/elever har en mamma och en pappa</p> <p>Vi ser en risk att en elev med samkönade vårdnadshavare utsätts för frågor och påpekanden.</p>	<p>Risken med ett negativt språkbruk kan exempelvis leda till försämrad självkänsla, att man inte vill komma till skolan och på sikt försämrad närvaro.</p> <p>Om heteronormen förstärks så förstärks känslan av att vara annorlunda och utanför vid annan sexuell läggning.</p> <p>Vi behöver upplysa eleverna och informera om att vi är olika. Detta behöver göras kontinuerligt och på ett naturligt sätt.</p>
<p><i>Ålder</i></p> <p>Vi ser en risk att yngre barn inte får vara delaktiga i elevråd.</p>	Om de yngsta elevernas röst inte blir hörd kan det innebära att upplever sig missgynnade och utanför pga sin ålder.

I det kontinuerliga arbetslagsarbetet och på APT har alla medarbetare, genom samtal och utvärderingsfrågor, samt våra kvalitetsverktyg, tillsammans kartlagt de risker och hinder som kan finnas i verksamheten. Dessa har sedan sammanställts.

Elevhälsoteamet har på olika sätt gjort observationer i klassrum/ undervisning i skola och på fritids samt på skolgården. Observationer är en del av det underlag som ligger till grund för den samlade bedömningen av analysen. Viss information har också inhämtats via trygghetsvandring och trygghetsenkät samt utvärdering av förra årets plan mot diskriminering och kränkande behandling. När kommande års plan utvärderas kommer ovan nämnda delar fortsatt ligga till grund för vårt främjande och förebyggande arbete för att förhindra att diskriminering och kränkande behandling sker. Trygghetsvandringar och trivselenkäter har under föregående läsår funnits med i vårt arbete men inte som åtgärder i planen och så kommer det att vara också under kommande läsår. Vi ser dessa aktiviteter som en möjlighet att hämta information kring elevernas upplevelser.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Ullervad skola och fritidshem	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Använda könsneutrala uttryck; barn/elever/gruppen/namn	Kontinuerligt, under läsåret	Dels i det kollegiala lärandet och dels i det dagliga arbetet med eleverna i aktuell grupp	Rektor och alla medarbetare
Arbeta mer könsblandat	Kontinuerligt, under läsåret	Dels i det kollegiala lärandet och dels i det dagliga arbetet med eleverna i aktuell grupp	Rektor och alla medarbetare
Använda ett vårdat språk	Kontinuerligt, under läsåret	Värdegrundsprojekt tillsammans med Svenska kyrkan Kontinuerligt i vardagen	Rektor och alla medarbetare
Upplýsa eleverna och informera om att vi är olika.	Kontinuerligt, under läsåret	Dels i det kollegiala lärandet och dels i det dagliga arbetet med eleverna i aktuell grupp. Värdegrundsprojekt tillsammans med Svenska kyrkan	Rektor och alla medarbetare
Planerade förebyggande åtgärder på Ullervad skola och fritidshem	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig

Prata, diskutera och skapa band mellan individer. Öka förståelsen för att vi är olika.	Under läsåret	Faddergrupper, så snart pandemin och restriktioner tillåter	Rektor och alla medarbetare
--	---------------	---	-----------------------------

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Varje klass och fritidshemsgrupp går igenom planen tillsammans med lärare och lärare fritidshem. Eleverna uppmanas att tycka och fråga och planen kan sedan komma att justeras eller kompletteras. Rektor och elevrådet har en gemensam avstämning och genomgång av planens syfte och innehåll innan den tas upp i elevgrupperna.

4.2 Medarbetares delaktighet

Vid konferens och arbetslagsarbete bearbetas, behandlas och implementeras planen av alla medarbetare.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen kommer att presenteras, för vårdnadshavare på föräldramöte, dess syfte och vart den går att finna då den blivit antagen. Vårdnadshavare uppmanas då att läsa igenom planen och komma med tankar, frågor och idéer. Planen läggs också ut på Infomentor där möjlighet till återkoppling och kommentarer finns.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevs mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan	Pedagog/mentor

	gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbets lag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt,	All personal

	diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) /elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor

B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef grundskolan

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera Grundskolans avdelningschef.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera Grundskolans avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglare verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.